



POST FESTUM RAZGOVOR S INTENDANTICOM IGARA DOROM RUŽDJAK PODOLSKI

# Kupljena kritika je od nje ljuti me ona 'd



Igre ne čini samo vanjska ljuštura, tu su mnogo dublja pitanja i parametri poslovanja. Svi ti izazovi preispituju 'točku pucanja'

Pojedinim kritičarima 'diktira u pero' kritiku drugi pojedinac koji zbog vlastitih frustracija i neostvarenosti ni na koji način ne doprinosi mobilnosti ideja i odgovornosti, već **subjektivnim opažajima kontaminiraju prostor nečeg što bi trebalo biti sveto i slobodno**

Razgovarala  
**Iva Dedo**  
Foto  
**Zvonimir Pandža**

SPUŠTANJEM BARJAKA LIBERTAS ZAKLJUČENE su 70. jubilarne Dubrovačke ljetne igre. Nakon 47 dana ispunjenih raznolikim programom iz Grada one se prvi put u povijesti sele u Zagreb. Mnogi 'dušobrižnici' na ovaj potez gledaju ispod oka. Pogađaju li intendanticu Doru Ruždjak Podolski primjedbe tzv. kulturne javnosti, koji





# javna tajna, a više iktirana u pero'

je njen odgovor na zamjerke jer se Držić nije pronašao na obljetničkom repertoaru te koji će joj biti prvi potez pri preuzimanju četverogodišnjeg mandata nakon istjecanja onog prvotnog 31. kolovoza 2019., progovorila je za čitatelje DuLista.

**Dio ovogodišnjeg programa odvit će su Zagrebu što opet velik broj Dubrovčana nije s oduševljenjem pozdravio, jednako kao i tamošnju proslavu 70. rođendana Festivala. Kako biste odgovorili na komentare da Igre gube predznak 'dubrovačke'?**

Program je u Zagrebu bio predstavljen nakon Bruxellesa, Rige i Praga. Rijetka je prigoda, zapravo prva u povijesti, da će dio programa koji je sastavnica dubrovačkog identiteta biti prikazan u Zagrebu i svakome bi trebala služiti na čast – umjetnicima, Dubrovčanima i Igrama. Sretna sam i ponosna da širim granice dubrovačkog, ali i hrvatskog stvaralaštva. Ovog puta smo imali sreću što je umjetničku vrijednost i tradiciju Igara prepoznala Turistička zajednica grada Zagreba koja je manifestaciju i financirala.

**Osluškujući mišljenja građana, ne možemo se oteti utisku, da Vam zamjeraju što je s obljetničkom repertoara izostao Držić. Kako komentirate te primjedbe?**

Repertoar se ne može raditi prema tuđim očekivanjima, promišljanje repertoara uključuje nekoliko parametara – profesionalnu stručnost, uvid u financije i iskustvo. Bojim se da se tu ne možemo povesti za demokratskim principima. A za Držića ima vremena. Ne možemo reći da je Držić bio na programu svake godine svih 70

godina postojanja Festivala, kao što je to u Salzburgu primjerice Jedermann pa da smo primjerice repertoarnim potezom u kojem smo uprizorili ranog Vojnovića, nikad dosad postavljenog na kazališne daske, izazvali tektonske promjene.

**Tu dolazimo do vječne nedoumice – postoje li Igre zbog publike ili je umjetnost cilj po sebi?**

Umjetnost ne može postojati bez publike. Međutim, ne prepoznaje svaka publika umjetnost i obratno, prava umjetnost ne obraća se publici uvijek na najbolji način. Podudaranje umjetničkog čina s ukusom publike ovisi o nekoliko faktora. Ponekad to je progovaranje o nekoj temi koja je veća od nas samih, onda publika to prepoznaje kao pravovremeno obraćanje njoj. Dakle, progovaranje o nekom trenutku u kojem diše cijela zajednica, država, regija pa i svijet. To se rijetko događa. Najlakše je to objasniti na primjeru likovne umjetnosti. Van Gogh nije prepoznat u svoje vrijeme, a sad njegove slike imaju astronomsku materijalnu vrijednost. Ponekad mi je žao tog čovjeka koji se toliko ispatio sa svojim umjetnošću. On, naravno, nije jedini primjer, ali jest najradikalniji.

Tako je i u teatru. Nekad tek nakon deset godina neki izričaj ili teza mogu komunicirati s gledateljstvom, doprijeti do publike. To je zapravo uzbudljivo. Vratit ću se na prethodno pitanje. Nije najjednostavnije nomenklaturom odrediti kako Igrama treba red Držića, red Vojnovića pa red Shakespearea. Kao što sam prije spomenula Festival je mnogo više od zakonitosti koje se čine oku vidljivima. Tako je i kod stvaranja repertoara. Nema igre na sigurno



**Promišljanje repertoara uključuje profesionalnu stručnost, uvid u financije i iskustvo. Bojim se da se tu ne možemo povesti za demokratskim principima**

jer će vas ona koštati glave. To je moj modus vivendi. Predugo sam u ovo poslu da bih se drukčije ponašala. Bez obzira na to što neki nalaze da je takav moj stav prepotentan i nadmen, ja ga i dalje živim kao jedini moguć, iskren, dosljedan i moj, vlastiti.

**Ipak, svi Vaši prethodnici nisu se vodili jednakom mišlju?**

Sigurna sam da su njihove namjere bile časne. Sve je stvar izbora.

**Bez obzira na Vaš višedesetljetni angažman na kulturnoj sceni, relativno mladi došli ste na poziciju koja je vrlo izložena kritikama, tim više što ste žena. Kako se nosite s 'pokudama'? Što Vas osobito može 'izbaciti iz tračnica'?**

Hvala na komplimentu. Ne mislim da sam toliko mlada, ta imam 48 godina. Ova funkcija je bila normalan tijek mog razvoja. U najboljim sam godinama jer još uvijek imam dosta energije, a opet imam iskustvenog obrasca i znanja te vještina koje su potrebne za ovaj posao. Takvim ga i smatram – poslom. Ničim manjim ili većim od toga. Biti ženom u ovom poslu još uvijek je zahtjevno. Ima prostora za problematiziranje koje bih sad izbjegla čisto zato što mi se čini da ovaj razgovor nije mjesto za to. Radije ću stoga progovoriti o tome koliko mi je zadovoljstvo, u svojoj ženskosti, navečer se urediti, našminkati, staviti bakin nakit na sebe za što inače imam priliku pet do deset puta godišnje, a ovdje je to svaki dan, jer su Igre i svi do njih drže.

Mene iz takta može izbaciti previše toga. U tom smislu sam potpuno nekanalizirana. Još uvijek se učim da me ne pogodi svaka sitnica. Ipak, sa životnom zrelošću kritiku sam počela



**Nema igre na sigurno. Bez obzira na to što neki nalaze da je takav moj stav prepotentan i nadmen, ja ga i dalje živim kao jedini moguć**



relativizirati. Gledam ono najbolje u čovjeku, kad govorimo o kritici koja nije profesionalna. Ali, kad je kritika profesija, mislim da mora biti puno odgovornija nego što trenutno jest u Hrvatskoj. Stoga jedino na što ću se profesionalno obazreti jest kritika jednako odgovorna kao i odgovornost svih aktera u umjetničkom činu, sa svim njegovim zasadama, što nije manje važno, ulozima. Znanja i posvećenosti.

**Danas mnogi novinari uzimaju za pravo kritizirati bez prethodnog poznavanja zadatosti bilo teatra, glazbe ili plesa. Stručnog kadra, svakako, nedostaje, a opet pojedinci u kulturnim ustanovama radije će takvim osobama ponuditi prvo mjesto u gledalištu negoli se suočiti s negativnim napisom. Kakvo je Vaše mišljenje o tome?**

Kupljene kritike svakako ima. Ona je više od javne tajne. To je pitanje etike, ali odgovornost je prije svega na medijskim kućama da kao takve regrutiraju kvalitetu kadrova. S tim bi trebalo započeti rješavanje ovog hranidbenog lanca neobrazovane i neosposobljene kritike. Po meni je od kupljene kritike još gora pojava kritika koja nastaje 'diktiranjem u pero'. Naime, postoje mnogi kritičari koji oslušuju što njihova sredina ima za reći o pojedinom događanju – tako onda pišu nekanalizirano o umjetničkim aspektima, koji bi, ponavljam, prvenstveno trebali biti promatrani kroz prizmu znanja i stručnosti, a ne kao proizvod mišljenja mase, i znamo za što je sve masa sposobna. Pojedini kritičari 'diktira u pero' kritiku drugi pojedinac koji zbog svojih vlastitih frustracija i neostvarenosti ni na koji način ne doprinosi mobilnosti ideja i odgovornosti, već svojim subjektivnim opažajima kontaminira prostor nečeg što bi trebalo biti sveto i slobodno. Neki kritičari čak tu i tamo, nepromišljeno, otkriju imena tih svojih sukreatora kojima su podanici.

**Ovosezonski program podrazumijevao je dvije, odnosno tri, računamo li dramsko-scensku igru 'Mali princ', premijere. S obzirom na to da je riječ o 70. godišnjici manifestacije, kulturna javnost, dojmama smo, očekivala je više. No, Vi ste se, među ostalim, okrenuli nekim novim sadržajima kao večer dubrovačkog govora u Libertini 'Grad govori Držića' i već spomenutih 'Ključeva od Grada'.**

Dramskih izvedbi nije bilo manje nego prethodnih godina. Čini se da se javnost već naviknula na tri produkcije što dosad nikako nije bila ustaljena

praksa. Većinom se radilo o dvije da Vas podsjetim. Pored naše tri produkcije bilo je tu iznimno značajnih i zanimljivih gostovanja. Stoga ne bih rekla da je dramski program bio siromašan. 'Ključeva od Grada' su već krenuli lani. Pokazali su se dobrim temeljem za razvoj publike. Taj dio strategije poslovanja ovog dijela Festivala mora biti prisutan i danas je to programska niša koja ima svoje zakonitosti te ljude koji ju mogu isproducirati. Jako me razveselilo prije nekoliko dana kad sam prošla kroz Ulicu Braće Andrijića u Karmenu i vidjela plakat za program 'Boli me'. Prisutnost Igaru oživljava sve kutke Grada, Dubrovnik postaje sveopćom pozornicom, što je dobro za građane i posjetitelje.

Uz 'Malog princa' je najmlađa publika imala priliku biti dijelom umjetničkog čina u Kneževom dvoru. Po meni su to dobre zasade kulturne strategije – djeca i mladi bili su na kulturnom mjestu, gledajući postavku kulturnog djela svjetske književnosti namijenjenog za mlade uzraste i sve one koji se tako osjećaju. Svjedočili su sljubljivanju dramske i glazbene umjetnosti. 'Mali princ' je autohtono umjetničko djelo nastalo po narudžbi Dubrovačkih ljetnih igara. U svijetu takvo ne postoji. Osobno sam izuzetno ponosna na taj vid obraćanja publici. Na te korake odlučili smo se zahvaljujući podršci Zaklada Caboga Stiftung koja je važnost ovakvih događanja prepoznala već prošle godine.

**Kad podvučemo crtu, jeste li zadovoljni ostvarenim? Je li programski, produkcijski ili financijski postojalo prostora za korigiranje?**

Jako sam zadovoljna. Sve što smo zamislili smo i realizirali. Jedan je program, nažalost, prekinut zbog vremenskih uvjeta, a riječ je o plesnoj skupini Rosas – njima očito nije sudeno nastupiti u Dubrovniku. Naime, ovo je već drugi put kako nije izvedena njihova predstava 'A Love Supreme', prvi put zbog ozljede plesača, sada zbog kiše, bolje rečeno delumbije. Kako programske zasade pripremamo mjesecima unaprijed sve je bilo gotovo u veljači. Taj kostur i jest najbitniji jer se potom na glavno tkivo dodaju produkcijski manje zahtjevni sadržaji, poput 'Ključeva od Grada' primjerice. Već na samom početku Igaru osjetila sam da će one proći u dobrom ozračju. Razlog tome je svakako financiranje. Uspjeh ovogodišnjeg izdanja Festivala leži u činjenici što je ove godine budžet bio veći za otprilike 5,5 milijuna kuna. Takvo osjetno pojačanje može garantirati veće zamah.

Intimno gledano postoje projekti



**Mene iz takta može izbaciti previše toga. U tom smislu sam potpuno nekanalizirana. Još uvijek se učim da me ne pogodi svaka sitnica**

kad osjetim da će sve biti u redu, ne mora to nužno biti vezano baš uz Igre, može se odnositi i na kazališne projekte koje režiram. Ali isto tako javljaju se ponekad i loši predosjećaji. Intuicija obično ne griješi. Imali smo buran start koji je zapravo bio test da se vidi koliko smo spremni na izazove. Voljela bih vašim čitateljima pojasniti kako Igre ne čini samo vanjska ljuštura, tu su mnogo dublja pitanja i parametri poslovanja. Međuljudski odnosi naprimjer, vremenski uvjeti, ozljede i tako dalje. Svi ti izazovi preispituju 'točku pucanja'. Utoliko je meni relativno lako raditi na Igrama jer se rizik takvog angažmana može mjeriti s redateljskim poslom. Ama baš svaki program zahtijeva posvećenost i kreativnost svih djelatnika te postoji niz faktora koji nisu oku vidljivi, o čemu izložba Marka Ercegovića 'Iza Igaru' lijepo svjedoči. Produkcijski zahtjevi svaki su dan na stolu i s njima se treba uhvatiti u koštac.

**Pred Vama je četverogodišnji mandat, ujedno velika čast, ali i odgovornost. Osim programskih planiranja namjeravate li kadrovske intervenirati preraspodjelom posla ili čak zaposlenjem novih snaga?**

Prvo se trebaju slegnuti svi dojmovi. Ne možete ni zamisliti pod kojim sam naponom – valja misliti na svoje zdravlje i mir u ovom nesmiljenom tempu.

**Angažman na Igrama zahtijeva izuzetnu predanost, koliko Vam zapravo ostaje prostora da se bavite svojim redateljskim pozivom?**

Bez plivanja skoro svaki dan, i to 40 minuta ozbiljnog treninga, ovo se ne može izdržati. Ovaj posao iziskuje disciplinu, gotovo da nema privatnih trenutaka i opuštanja. Valja se striktno držati rasporeda življenja. Moj osnovni *métier* jest pao u drugi plan, ali to je bila svjesna odluka. Ja sam prošle godine režirala samo operu 'Nikola Šubić Zrinski' u Rijeci u listopadu i ostala mi je cijela sezona za bavljenje Igrama i pedagoškim radom na akademijama.

**Trenutka za predah dakle nemate?**

Nema odmora jer su već 25. kolovoza krenuli sastanci za održavanje programa u Zagrebu. Cijela kuća je u pogonu. Ove godine je specifična prigoda vidjeti kako ćemo funkcionirati još mjesec dana u ozračju 70. Igaru. U siječnju 2020. me čeka režija u Kazalištu Gavella za što se trebam dobro pripremiti. San mi je na prvom mjestu, povući ću se sa svih društvenih događanja, a imam i lijepi pogled s balkona pa ćemo me on sigurno hraniti.



**Na medijskim kućama je da regrutiraju kvalitetu kadrova. S tim bi trebalo započeti rješavanje ovog hranidbenog lanca neobrazovane i neosposobljene kritike**